

mun. Chișinău, str. M. Kogălniceanu, nr.70,
Republica Moldova, MD-2009,
tel. (+ 373 22) 22 30 79, fax:(+ 373 22) 22 53 30,
e-mail: info@csj.md

Chișinău, M. Kogalniceanu 70 street,
Republic of Moldova, MD-2009,
tel. (+ 373 22) 22 30 79, fax:(+ 373 22) 22 53 30,
e-mail: info@csj.md

12 septembrie 2019

Dosarul nr. 1ra-1270/2019

**Domnului Vladimir Țurcan, Președintele Curții
Constituționale a Republicii Moldova**
str. Al. Lăpușneanu, nr. 28, Chișinău

Prin prezenta, vă expediem copia încheierii Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 11 septembrie 2019, prin care s-a dispus trimiterea cererii înaintată de către Vadim Ciobanu învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 326 alin. (1¹) Cod penal, către Curtea Constituțională pentru a decide asupra ridicării excepției de neconstituționalitate a sintagmei „*în scopul indicat la alin. (1)*” din prevederile normei indicate mai sus.

Anexă: *copia încheierii (2 file);
sesizarea privind excepția de neconstituționalitate (59 file).*

Judecător

Ion Guzun

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA	
Intrare Nr.	<u>1659</u>
" <u>16</u> " "	<u>09</u> 20 <u>19</u>

Curtea Constituțională a Republicii Moldova

str. Alexandru Lăpușneanu, nr. 28, mun. Chișinău
MD – 2004, Republica Moldova

S E S I Z A R E

privind excepția de neconstituționalitate

(prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. g) din Constituție)

I – Autorul sesizării

Ciobanu Vadim, adresa: mun. Chișinău, str. București nr. 60, of. 45, tel. +37369405963, e-mail: ciobanu_vadim@yahoo.com.

II – Obiectul sesizării

Prezenta sesizare are ca obiect de examinare – solicitarea de verificare a corespunderii constituționalității sintagmei „**indicat la alin.(1)**” din conținutul art. 326 alin. (1¹) din Codul penal al Republicii Moldova, care considerăm că contravine art. 1 alin. (3), art. 22 și art. 23 din Constituția Republicii Moldova.

Articolul 326 alin. (1) - (1¹) din Codul penal al Republicii Moldova are următoarea redacție:

„*Articolul 326. Traficul de influență*

(1) Pretinderea, acceptarea sau primirea, personal sau prin mijlocitor, de bani, titluri de valoare, servicii, privilegii, alte bunuri sau avantaje, pentru sine sau pentru o altă persoană, de către o persoană care are influență sau care susține că are influență asupra unei persoane publice, persoane cu funcție de demnitate publică, persoane publice străine, funcționar internațional, pentru a-l face să îndeplinească sau nu ori să întârzie sau să grăbească îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale, indiferent dacă asemenea acțiuni au fost sau nu săvârșite,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 3000 unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 4000 la 6000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.

*(1¹) Promisiunea, oferirea sau darea unei persoane, personal sau prin mijlocitor, de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje enumerate la alin.(1), pentru aceasta sau pentru o altă persoană, cînd respectiva persoană are sau susține că are o influență asupra unei persoane publice, persoane cu funcție de demnitate publică, persoane publice străine, funcționar internațional, în scopul **indicat la alin.(1)**,*

se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 3000 unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 3000 la 5000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.”

Sintagma „**indicat la alin.(1)**” din conținutul art. 326 alin. (1¹) din Codul penal al Republicii Moldova, denotă lipsa unei clarități, aceasta fiind lipsită de accesibilitate și previzibilitate. Or, lipsa menționării exhaustive a scopului(lor) acestei infracțiuni, permite o interpretare extensivă a acesteia.

III – Circumstanțele cauzei examinate de către instanța de judecată

3.1. Potrivit ordonanței de punere sub învinuire din 14 decembrie 2017, Ciobanu Vadim a fost pus sub învinuire, fiindu-i incriminată săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 326 alin. (1¹) Cod penal.

3.2. În ordonanța menționată *supra*, procurorul a indicat, citez: „... Astfel, prin acțiunile sale intenționate Ciobanu Vadim Timofei, a comis infracțiunea prevăzută de art. 326 alin. (1¹) Cod penal și anume, **traficul de influență**, caracterizat prin oferirea și darea unei persoane, personal, a unor privilegii și avantaje, când respectiva persoană susține că are o influență asupra unei persoane publice, persoane cu funcție de demnitate publică, **în scopul primirii de bani și privilegii**.”

3.3. Prin rechizitoriul cauzei penale din 27 decembrie 2017, Ciobanu Vadim a fost învinuit în aceleași fapte redată în ordonanța de punere sub învinuire din 14 decembrie 2017, iar procurorul a indicat, citez: „... Astfel, prin acțiunile sale intenționate Ciobanu Vadim Timofei, a comis infracțiunea prevăzută de art. 326 alin. (1¹) Cod penal și anume, **traficul de influență**, caracterizat prin oferirea și darea unei persoane, personal, a unor privilegii și avantaje, când respectiva persoană susține că are o influență asupra unei persoane publice, persoane cu funcție de demnitate publică, **în scopul primirii de bani și privilegii**.”

3.4. Instanțele de fond și de apel au reținut aceeași calificare efectuată de procuror, fiind indicat **scopul primirii de bani și privilegii**.

3.5. La moment cauza penală se află spre examinare la Curtea Supremă de Justiție, numărul cauzei penale nr. 1ra-1270/2019.

3.6. În procesul examinării cauzei, partea apărării a constatat că, sintagma „**indicat la alin.(1)**” din conținutul art. 326 alin. (1¹) din Codul penal, denotă lipsa unei clarități, aceasta fiind lipsită de accesibilitate și previzibilitate, respectiv contravine prevederilor art. 1 alin. (3), art. 22 și art. 23 din Constituția Republicii Moldova.

3.7. Art. 326 alin. (1) din Codul penal, nu conține cuvântul „scop”, respectiv, scopurile indicate la acest articol urmează a fi interpretate, reieșind din conținutul normativ al acestuia.

3.8. Astfel, în pct. 19 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 11 din 22.12.2014 „*Cu privire la aplicarea legislației referitoare la răspunderea penală pentru infracțiunile de corupție*”, este indicat că:

„**Infracțiunea prevăzută la art.326 alin.(1) CP se comite doar cu intenție directă, avînd la bază un scop calificat, și anume:**

1) scopul de a-l face pe factorul de decizie să îndeplinească o acțiune în exercitarea funcției sale, indiferent dacă o asemenea acțiune va fi sau nu săvîrșită;

2) scopul de a-l face pe factorul de decizie să nu îndeplinească o acțiune în exercitarea funcției sale, indiferent dacă o asemenea acțiune va fi sau nu săvârșită;

3) scopul de a-l face pe factorul de decizie să întârzie îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale, indiferent dacă o asemenea acțiune va fi sau nu săvârșită;

4) scopul de a-l face pe factorul de decizie să grăbească îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale, indiferent dacă o asemenea acțiune va fi sau nu săvârșită.”

Această listă este exhaustivă și nu poate include alte forme.

3.9. Iar, în pct. 21 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 11 din 22.12.2014 „Cu privire la aplicarea legislației referitoare la răspunderea penală pentru infracțiunile de corupție”, este indicat că:

Infracțiunea de cumpărare de influență (art.326 alin.(1¹) CP) se comite doar cu intenție directă, avînd la bază un scop calificat, identic infracțiunii prevăzute la art.326 alin.(1) CP.

3.10. Respectiv, din interpretarea sistemică, constatăm că scopul infracțiunii prevăzute la art. 326 alin. (1¹) Cod penal, este unul special și acesta cunoaște următoarele patru forme alternative:

1) scopul de a face pe persoana publică, persoana cu funcție de demnitate publică, persoană publică străină sau funcționarul internațional să îndeplinească o acțiune în exercitarea funcției sale, indiferent dacă asemenea acțiune va fi sau nu săvârșită;

2) scopul de a face pe persoana publică, persoana cu funcție de demnitate publică, persoană publică străină sau funcționarul internațional să nu îndeplinească o acțiune în exercitarea funcției sale, indiferent dacă asemenea acțiune va fi sau nu săvârșită;

3) scopul de a face pe persoana publică, persoana cu funcție de demnitate publică, persoană publică străină sau funcționarul internațional să întârzie îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale, indiferent dacă asemenea acțiune va fi sau nu săvârșită;

4) scopul de a face pe persoana publică, persoana cu funcție de demnitate publică, persoană publică străină sau funcționarul internațional să grăbească îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale, indiferent dacă asemenea acțiune va fi sau nu săvârșită;

3.11. În continuare indicăm că, deoarece art. 326 alin. (1) din Codul penal, nu conține cuvântul „scop”, iar art. 326 alin. (1¹) din Codul penal prevede săvârșirea anumitor fapte, în scopul indicat la alin.(1) al art. 326 Codul penal, apar unele neclarități la aplicarea art. 326 alin. (1¹) din Codul penal.

Astfel, atât procurorul (acuzarea), cât și instanțele de fond și apel, au încadrat juridic fapta incriminată lui Ciobanu Vadim, indicând că: „Prin acțiunile sale intenționate Ciobanu Vadim Timofei, a comis infracțiunea prevăzută de art. 326 alin. (1¹) Cod penal și anume, **traficul de influență**, caracterizat prin oferirea și darea

unei persoane, personal, a unor privilegii și avantaje, când respectiva persoană susține că are o influență asupra unei persoane publice, persoane cu funcție de demnitate publică, **în scopul primirii de bani și privilegii.**”

3.12. Respectiv, procurorul (acuzarea), cât și instanțele de fond și apel, au indicat că scopul infracțiunii prevăzute la art. 326 alin. (1¹) Cod penal ar fi una din modalitățile normative de comitere a infracțiunii prevăzute la art. 326 alin. (1) Cod penal și anume primirea de bani și privilegii.

3.13. Astfel, în condițiile în care la art. 326 alin. (1¹) Cod penal, legiuitorul nu a indicat expres scopul acestei infracțiuni, permite acuzării și instanțelor de judecată o interpretare extensivă a scopului acestei infracțiuni, ceea ce contravine art. 1 alin. (3), art. 22 și art. 23 din Constituția Republicii Moldova.

IV – Expunerea pretensei sau a pretinselor încălcări ale Constituției, precum și a argumentelor în sprijinul acestor afirmații

Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M.O., 2016, nr.78, art. 140) sunt următoarele:

Articolul 1

Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 22

Neretroactivitatea legii

„Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Prevederile relevante ale Codului penal al Republicii Moldova nr.985-XV din 18 aprilie 2002 (republicat în M.O., 2009, nr. 72-74, art.195) sunt următoarele:

Articolul 326

Traficul de influență

„(1) Pretinderea, acceptarea sau primirea, personal sau prin mijlocitor, de bani, titluri de valoare, servicii, privilegii, alte bunuri sau avantaje, pentru sine sau pentru o altă persoană, de către o persoană care are influență sau care susține că are influență asupra unei persoane publice, persoane

cu funcție de demnitate publică, persoane publice străine, funcționar internațional, pentru a-l face să îndeplinească sau nu ori să întârzie sau să grăbească îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale, indiferent dacă asemenea acțiuni au fost sau nu săvârșite,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 3000 unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 4000 la 6000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.

(1¹) Promisiunea, oferirea sau darea unei persoane, personal sau prin mijlocitor, de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje enumerate la alin.(1), pentru aceasta sau pentru o altă persoană, cînd respectiva persoană are sau susține că are o influență asupra unei persoane publice, persoane cu funcție de demnitate publică, persoane publice străine, funcționar internațional, în scopul **indicat la alin.(1)**,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 3000 unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 3000 la 5000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.

[...]"

Prevederile relevante ale Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr.122-XV din 14 martie 2003 (republicat în M.O., 2009, nr. 248-251/699 din 05.11.2013 sunt următoarele:

Articolul 1

Noțiunea și scopul procesului penal

„[...]

Procesul penal are ca scop protejarea persoanei, societății și statului de infracțiuni, precum și protejarea persoanei și societății de faptele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere în activitatea lor legată de cercetarea infracțiunilor presupuse sau săvârșite, astfel ca orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată.

[...]"

Prevederile relevante ale Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr. 1298-XIII din 24 iulie 1997) sunt următoarele:

Articolul 7

Nici o pedeapsă fără lege

„1. Nimeni nu poate fi condamnat pentru o acțiune sau o omisiune care, momentul în care a fost săvârșită, nu constituia o infracțiune, potrivit dreptului național sau internațional. De asemenea, nu se poate aplica o pedeapsă mai severă decât aceea care era aplicabilă în momentul săvârșirii infracțiunii.

2. Prezentul articol nu va aduce atingere judecării și pedepsirii unei persoane vinovate de o acțiune sau de o omisiune care, în momentul săvârșirii sale, era considerată infracțiune potrivit principiilor generale de drept recunoscute de națiunile civilizate.”

În Hotărârea nr. 21 din 22.07.2016, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a statuat:

„52. Curtea reține că unul dintre elementele fundamentale ale preeminenței dreptului și ale statului de drept îl constituie principiul legalității. Preeminența dreptului se asigură prin întreg sistemul de drept, inclusiv prin normele penale, acestea caracterizându-se prin anumite trăsături proprii, distinctive în raport cu alte categorii de norme, ce se diferențiază între ele prin caracterul și structura lor, prin sfera de incidență.

53. În jurisprudența sa Curtea a reținut că „preeminența dreptului în materie penală exprimă printre altele asigurarea legalității infracțiunilor și pedepselor; inadmisibilitatea aplicării extensive a legii penale, în detrimentul persoanei, în special, prin analogie”.

54. Curtea menționează că incriminarea faptelor în legile penale, stabilirea pedepsei pentru ele, precum și alte reglementări, se întemeiază pe rațiuni de politică penală. Astfel, legea penală constituie un ansamblu de reguli juridice, formulate într-o manieră clară, concisă și precisă.

55. Or, calitatea legii penale constituie o condiție vitală pentru menținerea securității raporturilor juridice și ordonarea eficientă a relațiilor sociale.

[...]

62. Potrivit jurisprudenței Curții Europene, art.7 § 1 din Convenția Europeană, care consacră principiul legalității incriminării și pedepsei (*nullum crimen, nulla poena sine lege*), pe lângă interzicerea, în mod special, a extinderii conținutului infracțiunilor existente asupra unor fapte care, anterior, nu constituiau infracțiuni, prevede și principiul potrivit căruia legea penală nu trebuie interpretată și aplicată extensiv în defavoarea acuzatului, de exemplu, prin analogie.

63. În jurisprudența sa, Curtea Europeană a menționat că persoana este în drept să cunoască, în termeni foarte clari, ce acte și omisiuni sunt de natură să-i angajeze responsabilitatea penală (*cauza Kokkinakis contra Greciei din 25 mai 1993*). Atunci când un act este privit ca infracțiune, judecătorul poate să precizeze elementele constitutive ale infracțiunii, dar nu să le modifice, în detrimentul acuzatului, iar modul în care el va defini aceste elemente constitutive trebuie să fie previzibil pentru orice persoană consultată de un specialist (*cauza X. contra Regatului Unit din 7 mai 1982*).”

Iar în Hotărârea nr. 33 din 07.12.2017, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a statuat:

„51. Curtea menționează că principiul constituțional al preeminenței dreptului și al legalității constituie valori fundamentale ale statului de drept.

52. În Hotărârea nr.21 din 22 iulie 2016, Curtea a statuat că:

„52. [...] preeminența dreptului se asigură prin întreg sistemul de drept inclusiv prin normele penale, acestea caracterizându-se prin anumite trăsături proprii, distinctive în raport cu alte categorii de norme, ce se diferențiază între ele prin caracterul și structura lor, prin sfera de incidență.”

53. De asemenea, în Hotărârea nr.25 din 13 octombrie 2015 Curtea a statuat că:

„33. [...] preeminența dreptului generează, în materie penală, principiul legalității delictelor și pedepselor și principiul inadmisibilității aplicării extensive a legii penale, în detrimentul persoanei, în special prin analogie.”

54. Curtea reține că garanțiile prevăzute de art.22 din Constituție, de rând cu prevederile art.7 din Convenția Europeană, consacră principiul legalității incriminării și pedepsei penale.

55. Astfel, pe lângă interzicerea, în mod special, a extinderii conținutului infracțiunilor existente asupra unor fapte care anterior nu constituiau infracțiuni (*nulla poena sine lege*), principiul legalității incriminării prevede și cerința conform căreia legea penală nu trebuie interpretată și aplicată extensiv în defavoarea acuzatului prin analogie (*nullum crimen sine lege*).

56. În cauza *Dragotoni și Militaru-Pidhorni v. România* (hotărârea din 24 mai 2007) Curtea Europeană a statuat:

„40. [...] Ca o consecință a principiului legalității condamnărilor, **dispozițiile de drept penal sunt supuse principiului de strictă interpretare.**”

57. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că garanțiile instituite în Constituție impun ca doar legiuitorul să reglementeze conduita incriminată, astfel încât fapta, ca semn al laturii obiective, să fie cert definită, dar nu identificată prin interpretarea extensivă de către cei care aplică legea penală. O astfel de modalitate de aplicare poate genera interpretări abuzive. Cerința interpretării stricte a normei penale, ca și interdicția analogiei în aplicarea legii penale, urmăresc protecția persoanei împotriva arbitrarului (*Hotărârea Curții Constituționale nr.21 din 22 iulie 2016, §70*).

58. Curtea Europeană în jurisprudența sa a statuat că „noțiunea de „lege”, prevăzută de art.7 din Convenția Europeană, implică respectarea cerințelor calitative, îndeosebi cele privind **accesibilitatea și previzibilitatea**” (cauza *Del Rio Prada v. Spania*, cererea nr.42750/09, hotărârea din 21 octombrie 2013, §91).

59. Curtea Europeană a menționat că legea trebuie să definească în mod clar infracțiunile și pedepsele aplicabile, această cerință fiind îndeplinită atunci când un justițiabil are posibilitatea de a cunoaște, din însuși textul normei juridice pertinente, la nevoie cu ajutorul interpretării acesteia de către instanțe și în urma obținerii unei asistențe judiciare adecvate, **care sunt actele și omisiunile ce pot angaja răspunderea sa penală și care este pedeapsa pe care o riscă în virtutea acestora.** Rolul decizional conferit instanțelor urmărește tocmai **înlăturarea dubiilor** ce persistă cu ocazia interpretării normelor (cauza *Cantoni v. Franța*, nr.17862/91, hotărârea din 15 octombrie 1996, §29, 32, și cauza *Kafkaris v. Cipru*, hotărârea din 12 februarie 2008, §140-141).

60. De asemenea, Curtea reamintește că în jurisprudența sa a reținut că **persoana trebuie să poată determina fără echivoc comportamentul care poate avea un caracter penal** (*Hotărârea Curții Constituționale nr.21 din 22 iulie 2016, §71*).

61. Astfel, cerințele de calitate a legii necesită a fi îndeplinite în ceea ce privește atât **definiția** unei infracțiuni, cât și **pedeapsa** prevăzută pentru acea infracțiune. Or, calitatea legii penale constituie o condiție vitală pentru menținerea *securității raporturilor juridice* și ordonarea eficientă a relațiilor sociale.

[...]

111. Curtea menționează că **organele de drept nu se pot substitui legiuitorului în concretizarea laturii obiective a infracțiunii, realizând astfel competențe specifice puterii legiuitoare.** În Hotărârea nr. 21 din 22 iulie 2016, făcând referire la jurisprudența Curții Europene, Curtea a statuat că: „Atunci când un act este privit ca infracțiune, **judecătorul poate să precizeze elementele constitutive ale infracțiunii, dar nu să le modifice, în detrimentul acuzatului**, iar modul în care el va defini aceste elemente constitutive trebuie să fie previzibil pentru orice persoană consultată de un specialist (§ 63).”

Raportarea prevederilor constituționale citate mai sus, așa cum acestea au fost interpretate prin jurisprudența Curții Constituționale, la sintagma „**indicat la alin.(1)**” din conținutul art. 326 alin. (1¹) din Codul penal al Republicii Moldova la general, precum și la modul în care aceasta este pusă în aplicare de organele represive ale statului, în special, denotă lipsa unei clarități a respectivei norme, aceasta fiind lipsită de accesibilitate și previzibilitate.

Or, lipsa menționării exhaustive a scopului(lor) acestei infracțiuni, permite o interpretare extensivă și/sau arbitrară a acesteia.

Considerăm că este un drept fundamental al unei persoane de a cunoaște clar care sunt scopurile infracțiunii incriminate la art. 326 alin. (1¹) Cod penal.

Formularea normei care solicităm să fie supusă verificării constituționalității nu asigură o protecție efectivă asupra eventualelor abuzuri ale procurorilor și instanțelor de judecată.

În limitele dezideratului constituțional, prevăzut de art. 1 alin. (3), art. 22 și art. 23 din Constituția Republicii Moldova, considerăm că sintagma „*indicat la alin. (1)*” din conținutul art. 326 alin. (1¹) din Codul penal nu corespunde criteriilor de calitate a normei de drept: *previzibilitate, precizie și claritate* și, ca efect, este incompatibilă cu norma constituțională.

Astfel, nu numai formularea unui act normativ sau norme trebuie să permită persoanei interesate să prevadă în mod rezonabil conduita pe care trebuie să o adopte, dar claritatea și previzibilitatea sunt elemente *sine qua non* ale constituționalității, care dă relevanță corelării cu alte acte normative sau prevederi legale și aptitudinii acesteia de a fi aplicată efectiv și eficient. Legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține, iar în cazul unor instituții juridice cu o structură complexă – să prevadă elementele care disting particularitățile lor (*Hotărârea Curții Constituționale nr. 17 din 19 mai 2016, pct. 61*).

De altfel, Curtea Constituțională a Republicii Moldova, în jurisprudența sa, consacră legalitatea și calitatea normei la nivel de „*condiții esențiale sau elemente fundamentale ale preeminenței dreptului și ale statului de drept*”. În Hotărârea nr. 21 din 22 iulie 2016, Curtea Constituțională a Republicii Moldova, a reținut că unul dintre elementele fundamentale ale preeminenței dreptului și ale statului de drept îl constituie principiul legalității.

În raportul Comisiei de la Veneția privind preeminența dreptului (*adoptat la cea de-a 86-a sesiune plenară din 25-26 martie 2011*) s-a stabilit că *Parlamentul nu poate deroga de la drepturile fundamentale, adoptând texte ambigue de legi. Cetățenii trebuie să se bucure de o protecție juridică esențială în fața statului și instituțiilor sale* (pct. 47).

Deasemenea în Hotărârea nr. 13 din 15 mai 2015, Curtea Constituțională a Republicii Moldova, a menționat că [...] *Deși art. 23 alin. (2) din Constituție cuprinde expres doar criteriul de accesibilitate și claritate al legii, Curtea, prin jurisprudența sa, a reținut că normele adoptate de autoritățile publice urmează a fi suficient de precise și previzibile* (pct. 105). *Orice act normativ trebuie să respecte principiile și normele constituționale, precum și exigențele de tehnică legislativă, menite să asigure claritatea, previzibilitatea, predictibilitatea și accesibilitatea actului. Legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține, iar în cazul unor instituții juridice cu o structură complexă, să prevadă elementele ce disting particularitățile lor* (pct. 108). *Prin reglementările de tehnică legislativă, legiuitorul a impus o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvată ale fiecărui act normativ. Astfel, respectarea acestor norme concurează la asigurarea unei legislații care respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesară* (pct. 109).

În Hotărârea nr. 26 din 23 noiembrie 2010, Curtea Constituțională a Republicii Moldova statuează faptul că, *pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art. 23 din Constituție, care statuează obligația statului de a garanta fiecărui om dreptul de a-și cunoaște drepturile. Necesitatea examinării calității legii de către autoritățile publice ale Republicii Moldova a fost evidențiată și în jurisprudența CtEDO pe mai multe cauze (Busuioc v. Moldova, Guțu v. Moldova). Astfel, în cauza Guțu v. Moldova, §66 (Guțu v. Moldova nr.20289/02, 7 iunie 2007): “...expresia “prevăzută de lege” nu presupune doar corespunderea cu legislația națională, dar, de asemenea, se referă la calitatea acelei legislații (a se vedea Half ord v. the United Kingdom, Reports 1997-III, p.1017, §49). ...Legislația națională trebuie să indice cu o claritate rezonabilă scopul și modalitatea de exercitare a discreției relevante acordate autorităților publice, pentru a asigura persoanelor nivelul minim de protecție la care cetățenii au dreptul în virtutea principiului preeminenței dreptului într-o societate democratică (a se vedea Domenichini v. Italy, Reports 1996-V, p.1800, §33)” (pct. 10).*

Ori, norma care solicităm să fie supusă verificării constituționalității, contrar prevederilor sus citate, folosește expresia generală „*indicat la alin.(1)*”.

În accepțiunea Curții Constituționale a Republicii Moldova, consacrată în Hotărârea nr. 55 din 14 octombrie 1999 și Hotărârea nr. 10 din 16 aprilie 2010, organele de drept, inclusiv Curtea Constituțională și instanțele judecătorești, în limitele competențelor ce le revin, sunt în drept să aplice, în procesul examinării unor cauze concrete, normele dreptului internațional în cazurile stabilite de legislație. În caz de neconcordanță dintre normele dreptului internațional și dispozițiile constituționale privind drepturile fundamentale ale omului, prioritate au prevederile internaționale. Mai mult decât atât, practica jurisdicțională este obligatorie pentru Republica Moldova – ca stat care a aderat la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (*în continuare CEDO*).

Având în vedere rolul CEDO în sistemul juridic al Republicii Moldova, Plenul Curții Supreme de Justiție al Republicii Moldova a statuat că **sarcina primordială cu privire la aplicarea CEDO revine instanțelor naționale** [ș.a.] și nu CtEDO. Astfel, în cazul judecării cauzelor, instanțele de judecată urmează să verifice dacă legea sau actul care urează a fi aplicat și care reglementează drepturi și libertăți garantate de CEDO sunt compatibile cu prevederile acesteia, iar în caz de incompatibilitate instanța va aplica direct prevederile CEDO, menționând acest fapt în hotărârea sa.

Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni, în Avizul nr. 11 (2008) *privind calitatea hotărârilor judecătorești* fundamentează că *hotărârile judecătorești se bazează în primul rând pe legile adoptate de Parlament, care, ca surse ale dreptului,*

stabilesc nu numai drepturile de care dispun justițiabilii și acțiunile pedepsite de legea penală, ci definesc, de asemenea, cadrul procedural în care se iau hotărârile judecătorești. Calitatea hotărârilor judecătorești poate fi afectată de schimbările prea dese ale legislației, **de o redactare prea puțin satisfăcătoare sau de un conținut neclar al legilor** (s.n.; pct. 11). Legiuitorul trebuie să acționeze în așa fel, încât legislația să fie clară și simplă de folosit și să fie conformă cu CEDO. Pentru a facilita interpretarea, lucrările pregătitoare ale legilor trebuie să fie accesibile într-un limbaj inteligibil (pct. 12).

În calitate de subiect al unei proceduri judiciare, prin care se decide asupra limitării unor drepturi fundamentale ale omului, persoana învinuită de comiterea unei infracțiuni trebuie să beneficieze de toate garanțiile dreptului la apărare.

În baza Hotărârii nr. 21 din 22.07.2016 privind excepția de neconstituționalitate a art. 125 lit. b) din Codul penal, a articolelor 7 alin. (7), 39 pct. 5, 313 alin. (6) din Codul de procedură penală și a unor prevederi din articolele 2 lit. d) și 16 lit. c) din Legea cu privire la Curtea Supremă de Justiție s-a hotărât: admiterea **parțială** a excepției de neconstituționalitate și a *recunoscut constituțional articolul 125 litera b) din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002, în măsura în care, în redacția actuală, nu este interpretat ca incriminând fapta desfășurării activității de întreprinzător fără licență.*

Curtea Constituțională, în Hotărârea nr. 40 din 21.12.2017 privind excepția de neconstituționalitate a art. 232 alin. (2) și a unor prevederi din alin. (4) al art. 308 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova (sesizarea nr. 168g/2017) în mod similar, a recunoscut constituțional constituțional articolul 232 alineatul (2) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova numai **parțial** [ș.a.] utilizând expresia **în măsura în care** [ș.a.] modul de calculare a termenelor pentru actele efectuate de procuror nu se aplică în raport cu demersurile pentru care legea stabilește termene imperative pentru a fi depuse în instanța de judecată.

Deasemenea Curtea Constituțională, în Hotărârea nr. 33 din 07.12.2017 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolele 327 alin. (1) și 361 alin. (2) lit. d) din Codul penal, în mod similar, a admis **parțial** excepția de neconstituționalitate și a *recunoscut constituțional textul „a situației de serviciu” din alineatul (1) al articolului 327 din Codul penal al Republicii Moldova nr.985-XV din 18 aprilie 2002, în măsura în care se referă la atribuțiile de serviciu acordate prin lege.*

Deci, Curtea Constituțională practică constatarea constituționalității unei norme pentru anumite cazuri, adică parțial.

V – Cerințele autorului sesizării

Pentru considerentele expuse, prin prezenta sesizare se solicită Curții Constituționale de a declara neconstituțional:

- sintagma „*indicat la alin.(1)*” din conținutul art. 326 alin. (1¹) din Codul penal

în măsura în care, scopul la infracțiunea prevăzută la art. 326 alin. (1¹) Cod penal, este (ar fi) altul decât: scopul de a face pe persoana publică, persoana cu funcție de demnitate publică, persoană publică străină sau funcționarul internațional să îndeplinească, să nu îndeplinească, să întârzie îndeplinirea sau să grăbească îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale, indiferent dacă asemenea acțiuni vor fi sau nu săvârșite.

VI – Date suplimentare referitoare la obiectul sesizării

Anterior Curtea Constituțională nu a examinat constituționalitatea sintagmei „*indicat la alin.(1)*” din conținutul art. 326 alin. (1¹) din Codul penal.

În speță, fiind întrunite condițiile de admisibilitate a sesizării, în sensul definit de Curtea Constituțională în Hotărârea nr. 2 din 9 februarie 2016 pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, instanța de judecată este obligată de a sesiza Curtea Constituțională, dispunând suspendarea procesului până la pronunțarea Curții Constituționale pe marginea sesizării formulate.

VII – Lista documentelor

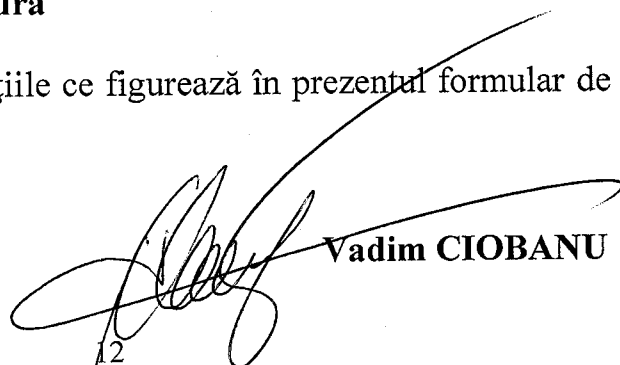
1. Copia ordonanței de punere sub învinuire din 14.12.2017.
2. Copia rechizitoriului din 27.12.2017.
3. Copia sentinței Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani din 23.02.2018.
4. Copia deciziei Curții de Apel Chișinău din 05.03.2019.

De asemenea, menționez că conform practicii existente, la sesizarea privind excepția de neconstituționalitate urmează a fi anexate materialele cauzei penale și transmise Curții Constituționale.

VIII – Declarația și semnătura

Declar pe onoare că informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

03 septembrie 2019

Vadim CIOBANU

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

11 septembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Iurie Diaconu,

Judecători – Ion Guzun, Liliana Catan,

examinând cererea din 03 septembrie 2019, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a sintagmei „în scopul indicat la alin. (1)” din prevederile alin. (1¹) al art. 326 Cod penal, înaintată de către inculpatul Vadim Ciobanu învinuit de comiterea infracțiunii sus menționate,

c o n s t a t ă :

1. La 14 mai 2019, inculpatul Vadim Ciobanu a depus la Curtea Supremă de Justiție o cerere de recurs împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 martie 2019, prin care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri prin care acesta să fie achitat de sub învinuirea înaintată din motiv că în acțiunile acestuia lipsesc elementele infracțiunii imputate.

2. La 03 septembrie 2019, Vadim Ciobanu a înaintat, în procedura de examinării admisibilității recursului ordinar, o cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a sintagmei „în scopul indicat la alin. (1)” din prevederile alin. (1¹) al art. 326 Cod penal.

3. Potrivit art. 7 alin. (3) Cod de procedură penală, dacă, în procesul judecării cauzei, se constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, Curtea Supremă de Justiție sesizează Curtea Constituțională.

Totodată, în corespundere cu Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016, pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aliate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională. Excepția de

neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acestora.

Sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție. Judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate.

4. În asemenea circumstanțe, în conformitate cu art. 7 alin. (3), 342 alin. (1) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

d i s p u n e :

a trimite Curții Constituționale cererea din 03 septembrie 2019, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a sintagmei „în scopul indicat la alin. (1)” din prevederile alin. (1¹) al art. 326 Cod penal, înaintată de către inculpatul Vadim Ciobanu, potrivit competenței jurisdicționale.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Ion Guzun

Liliana Catan

Copia corespunde originalului.

Judecător

Ion Guzun